

การประเมินหลักสูตร

รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

1

ทำไมต้องมีการประเมินหลักสูตร

ทรัพยากรจำกัด

ใช้มานาน

เป็นข้อมูลสำหรับการของบประมาณ

เป็นข้อมูลสำหรับการเปลี่ยนแปลง

หลักสูตรการเรียนการสอน

2

วิชัย วงษ์ใหญ่: 2549

วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

1. เพื่อรักษาและปรับปรุงคุณภาพทางวิชาการ
2. เพื่อวางแผนปรับปรุงหรือจัดทำหลักสูตรใหม่
3. เพื่อจัดหาและจัดสรรงบประมาณ
4. เพื่อยืนยันต่อประชาชนและองค์กรภายนอกว่ามหาวิทยาลัยมีการควบคุมดูแลและติดตามผลอย่างใกล้ชิด

3
วิชัย วังนิเทศ: 2549

ปัญหาการประเมินหลักสูตร

1. ขาดการเก็บข้อมูล/หลักฐานที่เป็นระบบ
 - เอกสารการสัมมนา
 - เอกสารหลักสูตร
 - ระบบข้อมูลฝ่ายทะเบียน
 - การติดตามผู้จบการศึกษา
2. เน้นการประเมินเชิงปริมาณ
 - การประเมินก่อน / ระหว่าง / หลัง
 - ควรใช้การประเมินเชิงคุณภาพด้วยเพื่อช่วยอุดช่องโหว่
3. การประเมินทุกคนเห็นด้วย แต่ไม่ชอบวิธีการประเมิน

4
วิชัย วังนิเทศ: 2549

อุปสรรคของการประเมินหลักสูตร

1. เวลา
2. ทักษะคติทางลบ
3. ขาดความเชี่ยวชาญ
4. การประสานงาน
5. มีความกลัวกับผลการประเมิน
6. ขาดความมุ่งมั่นที่จะนำผลที่ได้ไปใช้
7. ตัวยับยั้งการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนระยะยาว
8. เกณฑ์การประเมิน

Norm-reference Relative standard

Criterion-reference Absolute standard

5

วิชัย วังนิเทศ: 2549

เกณฑ์สำหรับใช้ประเมินหลักสูตร

ผลการประเมิน ตรวจสอบกับเกณฑ์

1. ความเที่ยงตรงภายใน (Internal validity)

การออกแบบรายการการประเมิน

ทำให้ได้ข้อมูลตรงตามความต้องการ

2. ความเที่ยงตรงภายนอก (External validity)

ผลการประเมินสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้

สรุปได้กว้างขวางเพียงไร

6

วิชัย วังนิเทศ: 2549

เกณฑ์สำหรับใช้ประเมินหลักสูตร (ต่อ)

3. ความเชื่อมั่น (Reliability)

ความคงที่ของข้อมูลที่ได้รับรวบรวมมาจากการวัดหลายๆ ด้าน

4. ความเป็นปรนัย (Objectivity)

ส่วนใหญ่เข้าใจข้อมูลตรงกันมากน้อยเพียงไร

วิทย์ วังนันทน์: 2549

ขอบเขตการประเมินหลักสูตร

1. การประเมินก่อน / ระหว่างดำเนินการ (Formative evaluation)

1.1 การประเมินความต้องการ

มีความต้องการเปิดหลักสูตรใหม่จริงหรือไม่

ลักษณะของหลักสูตรเป็นอย่างไร

จะได้รับผลอย่างไร

จะจัดโปรแกรมการศึกษาให้เหมาะสมอย่างไร

วิทย์ วังนันทน์: 2549

ขอบเขตการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

1.2 การประเมินการออกแบบหลักสูตร

การศึกษารายละเอียด ความเหมาะสมภายในหลักสูตร

1.3 การประเมินการใช้หลักสูตร

รูปแบบที่ใช้การประเมินสำหรับข้อ 1

Stufflebeam & Guba, 1970. Provas, 1977.

Worthen & Sanders, 1973. Stake, 1967.

9

วิชัย วังนันทน์: 2549

ขอบเขตการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

2. การประเมินรวบยอด / สรุป (Summative evaluation)

2.1 การปรับปรุงหลักสูตร

2.2 การรับรองหลักสูตร

10

วิชัย วังนันทน์: 2549

การประเมินหลักสูตรแบบครบวงจร

1. ประเมินกระบวนการการพัฒนาหลักสูตร

- ส่วนใดคัดลอกมาจากต่างประเทศ
- ความต้องการข้อมูลพื้นฐานของสังคมไทย
- องค์ประกอบและวิธีทำงานของคณะกรรมการ

2. ประเมินเนื้อหาสาระของหลักสูตร

- ความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และโครงสร้าง
- ความทันสมัยเป็นประโยชน์และจำเป็นต่อผู้เรียน
- เป็นแนวทางที่จะสร้างระบบความรู้ใหม่

11
วิทย์ วังนิเทศ: 2549

การประเมินหลักสูตรแบบครบวงจร (ต่อ)

3. ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร

- ระบบการบริหารหลักสูตร
- การเรียนการสอน
- บริการสนับสนุนงานวิชาการ
- การให้บริการปรึกษา / กิจกรรมนักศึกษาที่เสริมหลักสูตร
- การฝึกอบรม / การพัฒนาบุคลากร

4. การประเมินคุณภาพผู้เรียน

- ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- การนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพ / พัฒนาชุมชน
- มีชีวิตที่พอเพียงสงบสุข / การมีงานทำ

12
วิทย์ วังนิเทศ: 2549

พิมพ์เขียวการประเมินหลักสูตร			
วัตถุประสงค์	มิติที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	วิธี / เครื่องมือ
สภาพการใช้หลักสูตร	1. กิจกรรมการเรียนการสอน	อาจารย์ นักศึกษา ศิษย์เก่า	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต
	2. การประเมินผลสภาพการให้เกรด	อาจารย์ นักศึกษา ศิษย์เก่า นายทะเบียน ผู้บริหาร เอกสาร	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์
	3. ระบบการบริหารหลักสูตร	อาจารย์ หัวหน้าภาค คณบดี	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

13

วิชัย วังนิเทศ: 2549

พิมพ์เขียวการประเมินหลักสูตร (ต่อ)			
วัตถุประสงค์	มิติที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	วิธี / เครื่องมือ
สาระของหลักสูตร	1. วัตถุประสงค์ 2. เนื้อหา	เอกสารหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิ	วิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม
ทรัพยากร	1. คุณสมบัติผู้สอน 2. คุณสมบัติผู้เรียน 3. วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก	ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ นักศึกษา ศิษย์เก่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

14

วิชัย วังนิเทศ: 2549

พิมพ์เขียวการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

วัตถุประสงค์	มิติที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	วิธี / เครื่องมือ
ผลผลิต	1. ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา	นักศึกษา	แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์
	2. สภาพการทำงาน	ศิษย์เก่า ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

15

วิชา วน1104: 2549

รูปแบบการประเมินหลักสูตร

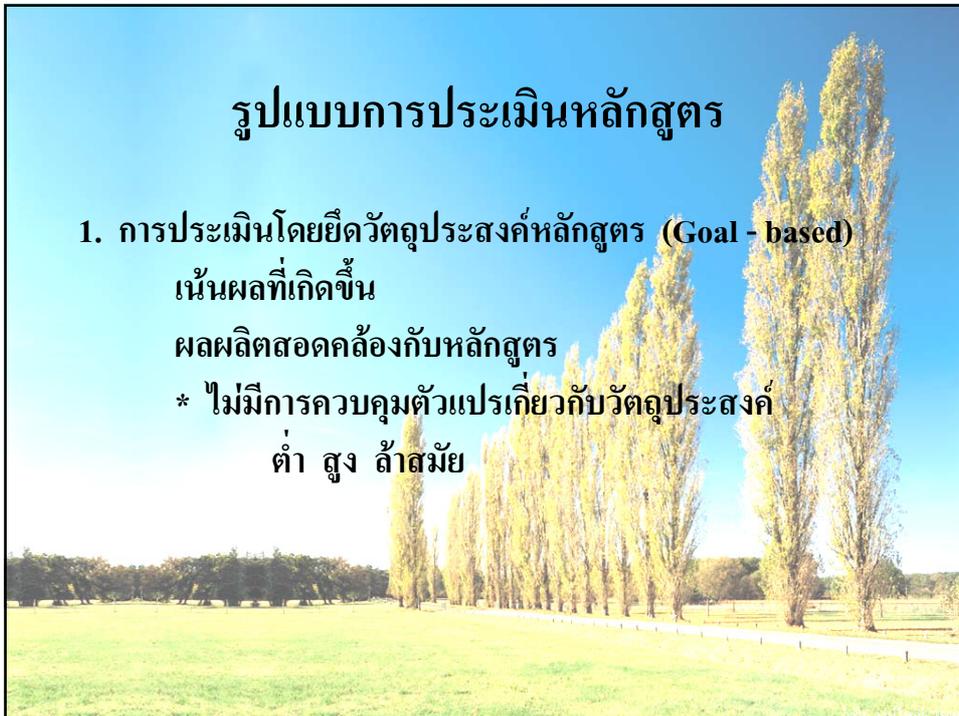
1. การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์หลักสูตร (Goal - based)

เน้นผลที่เกิดขึ้น

ผลผลิตสอดคล้องกับหลักสูตร

* ไม่มีการควบคุมตัวแปรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์

ต่ำ สูง ล้าสมัย



รูปแบบการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

2. การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ผู้เชี่ยวชาญต้องเข้าใจโครงการ

ผู้เชี่ยวชาญทางหลักสูตรเป็นผู้ประเมิน

- * คนเก่งมองหลักสูตรได้ตรงจุด
- * มีอคติ เคยทำอะไรก็ทำอย่างนั้น

17

วิชัย วงษ์ใหญ่: 2549

รูปแบบการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

3. การตอบสนองของผู้เกี่ยวข้อง (Responsive)

บอกข้อดี ข้อเสีย จุดอ่อน จุดแข็ง

กิจกรรมอะไรที่สะท้อนหลักสูตร

- * ยึดปัญหาของผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป

18

วิชัย วงษ์ใหญ่: 2549

รูปแบบการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

4. รูปแบบการตัดสินใจ (Decision making)

ดูการประเมินทุกด้าน (CIPP)

ช่วยการตัดสินใจดีขึ้น

* ใช้เวลามาก

ใช้เงินมาก

ทำยากถ้าไม่เข้าใจดีพอ

19
วิชัย วังนันทน์: 2549

รูปแบบการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

5. การประเมินสิ่งสำคัญบางประเด็น (Vital signs evaluation)

1. ผู้จบการศึกษา (Graduates performance)

2. ความพอใจของผู้เรียน (Student satisfaction)

3. ความคุ้มค่า (Cost)

4. ระดับความสามารถของผู้สำเร็จ (Competency attainment)

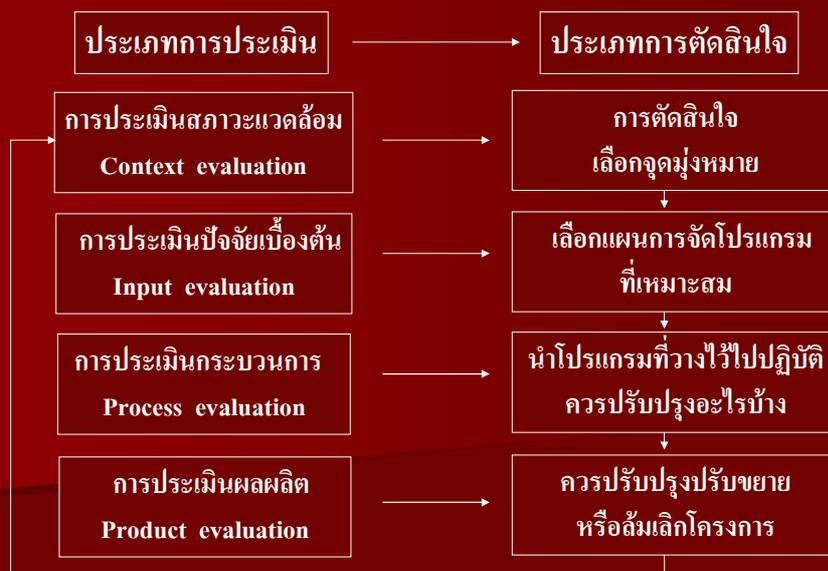
20
วิชัย วังนันทน์: 2549

รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler)



21
วิชัย วงษ์ใหญ่: 2549

รูปแบบการประเมินซีปปี้ (CIPP)



22
วิชัย วงษ์ใหญ่: 2549

รูปแบบการประเมินของ Provas

ลำดับขั้น	การปฏิบัติการ	มาตรฐาน
1	วิเคราะห์รายละเอียดของโครงการจริง 1. ปัจจัยเบื้องต้น 2. กระบวนการ 3. ผลผลิต	โครงการเกณฑ์ 1. ปัจจัยเบื้องต้น 2. กระบวนการ 3. ผลผลิต
2	การดำเนินการตามโครงการ	โครงการจริงที่ปรับแล้วในขั้นที่ 1 ในส่วน 1. ปัจจัยเบื้องต้น 2. กระบวนการ

23

วิจัย วังใหม่: 2549

รูปแบบการประเมินของ Provas (ต่อ)

ลำดับขั้น	การปฏิบัติการ	มาตรฐาน
3	ผลผลิตย่อยของโครงการ (ขณะดำเนินการตามโครงการ)	โครงการจริงที่ปรับแล้วในขั้นที่ 1 ในส่วน 1. กระบวนการ 2. ผลผลิต
4	การดำเนินการตามโครงการ	โครงการจริงที่ปรับแล้วในขั้นที่ 1 ในผลผลิต

24

วิจัย วังใหม่: 2549

รูปแบบการประเมินของ Stake

สิ่งที่ต้องการ ประเมิน ความต้องการ ความเป็นจริง มาตรฐานที่ใช้ ที่มาของ การตัดสินใจ



25

วิษัฏ วังนันทน์: 2549

สิ่งที่ต้องตรวจสอบการประเมิน



26

วิษัฏ วังนันทน์: 2549

การประเมินหลักสูตรเชิงวิเคราะห์

1. วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร

ความเหมาะสม ความมุ่งหมาย โครงสร้าง
การเลือกการจัดเนื้อหา / ประสบการณ์เรียน การประเมินผล

2. วิเคราะห์กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้

เพื่อประเมินผลการปฏิบัติทั้งหมดของสถานศึกษา (all school program)
เกณฑ์การศึกษาด้านต่างๆ เพื่อทราบประสิทธิภาพ / ความพร้อม

วิทย์ วนภีหน้: 2549

การประเมินหลักสูตรเชิงวิเคราะห์ (ต่อ)

3. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วินิจฉัยปัญหา พัฒนาด้านต่างๆ ของผู้เรียน ติดตามผลผลิต
ความรู้ ความสามารถ เจตคติ ตรงตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4. วิเคราะห์โครงการประเมินผลหลักสูตร

พิจารณาประสิทธิภาพโครงการประเมินผล
พิจารณาความบกพร่องของการวิเคราะห์โครงการประเมิน

28

วิทย์ วนภีหน้: 2549

ขอบข่ายการวิจัยหลักสูตร

1. การวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร
2. การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร
3. การวิจัยเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน
4. การวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตร
5. การวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหลักสูตร
การบริหารหลักสูตร กิจกรรมการสอนของครู / ของนักเรียน
และพฤติกรรมของนักเรียนอันเป็นผลมาจากการใช้หลักสูตร



29

วิจัย วังใหม่: 2549

ขอบข่ายการวิจัยหลักสูตร (ต่อ)

6. การประเมินหลักสูตร
7. การวิจัยผลกระทบของชุมชนและสังคม
8. การวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
9. การวิจัยแสวงหานวัตกรรมที่เกี่ยวกับหลักสูตร
10. การเปรียบเทียบหลักสูตรของสังคมหนึ่งกับสังคมอื่น

30

วิจัย วังใหม่: 2549

